

بنام آرامش بخش دلها

پکیج آموزشی بیماری های مشترک بین انسان و حیوان (زئونوز)

تهیه کننده:

محمد ابراهیمی کارشناس زئونوز

معاونت بهداشت

گروه پیشگیری و مبارزه با بیماری های واگیر

فهرست مطالب

شماره و عنوان بیماری.....	صفحه
۱- تب دنگی و دنگ شدید.....	۴
۲- بیماری تب خونریزی دهنده کریمه کنگو (CCHF) ..	۴
۳- بیماری تب مالت (بروسلوزیس).....	۵
۴- بیماری لیشمانیوز جلدی (سالک).....	۵
۵- بیماری هاری (حیوان گزیدگی).....	۶
۶- بیماری سیاه زخم (شاربون).....	۶
۷- بیماری کیست هیداتیک	۷
۸- بیماری لپتوسپیروز	۷
۹- بیماری مسمشه	۸
۱۰- بیماری ویروسی زیکا	۸
۱۱- بیماری ویروسی چیکونگونیا	۸
۱۲- بیماری لیشمانیوز احشایی (کالا آزار).....	۹
۱۳- بیماری تب کیو.....	۹
۱۴- ضمیمه ۱.....	۱۰
۱۵- ضمیمه ۲.....	۱۰
۱۷- ضمیمه ۳.....	۱۰
۱۸- ضمیمه ۴.....	۱۰
شماره تلفن های مورد نیاز	۱۱

پیشگفتار:

بیماری های مشترک بین انسان و حیوان (زئونوز) بیماریهای بسیار مهمی هستند که از حیوان به انسان منتقل می گردند. وجود پیچیدگی های اپیدمیولوژیک در حلقه انتقال (مخازن و ناقلین گوناگون) موجب گردیده مراقبت و کنترل این بیماری ها از اهمیت بسیار بالایی برخوردار گردد، لذا با تجهیز شبکه مراقبتی کارآمد جهت آگاهی سریع از وقوع موارد، می توان نقش مؤثری در مهار این بیماری ها ایفا نمود. به همین دلیل شناخت کامل این بیماری ها در مراحل اولیه شروع علائم بیماری لازم و ضروری می باشد. خواهشمند است جهت سلامتی شهروندان محترم این پکیج آموزشی را مطالعه نمایید که در صورت بروز هر کدام از این بیماری ها اقدامات لازم جهت بهبود سلامت این افراد در سریعترین زمان ممکن انجام گیرد.

دکتر مهرداد پاریان زیتونی

مدیر گروه بیماری های معاونت بهداشت

دانشکده علوم پزشکی آبادان

1 تب دنگی و دنگ شدید:

تب دنگی یک بیماری ویروسی است که توسط پشه آندس به انسان منتقل می شود و ایجاد علائم شبیه آنفلوآنزا می کند و می تواند مسافری به کانون های بیماری را مبتلا نماید و موجب عوارض و مرگ آنها شود.

مناطق در معرض خطر انتقال تب دنگی:

- کشورهای نزدیک ایران مانند پاکستان، هند، عربستان سعودی، عمان و یمن
- کشورهای خاور دور مانند تایلند، سنگاپور، مالزی، بنگلادش، ویتنام، کامبوج، لائوس، نپال، ژاپن، چین و استرالیا
- کشورهای آفریقایی مانند سومالی، سودان، اتیوپی، تانزانیا، نیجریه، مالی، سریلانکا، سنگال و ماداگاسکار
- کشورهای آمریکایی بخصوص جنوب کشور آمریکا و مکزیک، برزیل، پرو، بولیوی، کلمبیا، کاستاریکا

اهمیت و همه گیر شناسی تب دنگی:

- متأسفانه مسافری به کشورهای آلوده فوق مبتلا به این بیماری می شوند و وارد ایران که می شوند می توانند این بیماری را بوسیله پشه آندس به انسان های سالم منتقل کنند.

راه انتقال بیماری تب دنگی:

ویروس تب دنگی بوسیله گزش پشه آندس آلوده به انسان منتقل می شود. این پشه های آندس معمولاً سیاه رنگ با نقاط سفید (پشه ببری) هستند و اندازه آنها حدود ۱۰ میلی متر است. آن ها معمولاً افراد را در طی روز مورد گزش قرار می دهند.

علائم بالینی و درمان:

- اگر دو هفته پس از گزش پشه یا رفت و آمد از مناطق پرخطر وجود بیماری، فردی با تب ۴۰ درجه سانتیگراد و علائمی مانند سردرد شدید، درد پشت کره چشم، درد های عضلانی و استخوانی و یا درد مفصل، حالت تهوع، استفراغ و ضایعات پوستی مراجعه کرد، حتماً باید به این بیماری مشکوک شد و اقدامات لازم را با هماهنگی مرکز بهداشت مربوطه انجام داد. و لازم است پزشک مورد نظر را در مورد سابقه سفر اخیرتان (مناطق پرخطر بیماری) مطلع نماید.

- دنگ شدید به دلیل عوارض مرگ آور شامل اختلال مایعات، نارسایی تنفسی، خونریزی شدید یا نارسایی اعضاء ایجاد می شود.

- درمان اختصاصی برای تب دنگی وجود ندارد. درمان نگهدارنده با مایعات و فراورده های خونی تأثیر مؤثر می باشد.

چگونه از خود محافظت کنیم؟

- کنترل حشرات و ممانعت از گزش، خودداری از عزیمت به مناطق پرخطر وجود تب دنگی، استفاده از دورکننده های حشرات، استفاده از لباس آستین بلند و شلوار بلند و یقه بسته
- خودداری از استراحت در کنار آب های راکد مانند تانکر های قدیمی، گلدان های آب و تایرهای مستعمل
- استراحت در داخل پشه بند آغشته به سم و یا خانه های دارای توری در و پنجره

**** در صورت مشاهده فردی با علائم فوق فوراً بصورت تلفنی به مرکز بهداشت مربوطه اطلاع دهید.**

**** خواهشمند است تا جواب نهایی آزمایش فرد مورد نظر اقدامات حفاظت فردی هم برای خود بیمار و هم پرسنل درگیر، رعایت شود.**

2 بیماری تب خونریزی دهنده کریمه کنگو (CCHF):

تب خونریزی دهنده کریمه کنگو یک بیماری ویروسی تب دار حاد است که بوسیله کنه ها منتقل می شود و در آسیا، اروپا و آفریقا وجود دارد.

راههای انتقال بیماری به انسان:

- انتقال از طریق گزش کنه آلوده

- از طریق له کردن کنه

- تماس مستقیم با لاشه گوشت، خون، ترشحات و بافتهای آلوده

- تماس با ترشحات، خون و تنفس افراد مبتلا

- تنفس در تماس با دامهای آلوده

مخازن بیماری: حیوانات اهلی مانند گاو، گوسفند و بز، موش، خرگوش، سنجاب، جوجه تیغی، شتر مرغ و ...

گروه های پر خطر عبارتند از: دامداران، چوبداران، دامپزشکان و کارکنان دامپزشکی، سلاخان، قصابان و کارکنان کشتارگاه، پزشکان، پرستاران، بهیاران و کارکنان بیمارستان، کارکنان رستورانها و کبابی ها، زنان خانه دار و ...

علائم بیماری در دام: دامها بندرت علائم کلینیکی نشان می دهند. در اثر عفونت خونی، تب به مدت یک هفته در دام دوام می یابد و پس از آن دام به عنوان مخزن بیماری، ویروس را از خود دفع می کند. گهگاهی در حالت حاد در مخاطات پر خونی یا خونریزی دیده می شود.

علائم بیماری در انسان: تب ناگهانی، بدن درد، کوفتگی، ضعف، سردرد، درد شدید عضلات، بی اشتهایی، درد پشت حده چشم، ترس از نور، تهوع، استفراغ، گلودرد و دل درد، و در مراحل بعدی تغییرات خلقی مثل بیقراری و افسردگی

- علاوه بر این ممکن است استفراغ خونی، خونریزی از رحم، خون در ادرار و مدفوع و خونریزی از گوش نیز دیده شود. که در صورت پاسخ ندادن به درمان میتواند منجر به مرگ شود.

تعاریف بیماری:

مورد مظنون: شروع ناگهانی بیمار با تب + درد عضلات + تظاهرات خونریزی دهنده شامل: راش پستی، خونریزی از بینی و مخاط دهان، استفراغ خونی یا ملنا، هماتوری + یکی از علائم اپیدمیولوژیک (سابقه گزش با کنه یا له کردن کنه با دست، تماس مستقیم با خون تازه یا سایر بافت های دام ها و حیوانات آلوده، تماس مستقیم یا ترشحات دفعی بیمار قطعی یا محتمل CCHF، اقامت یا مسافرت در یک محیط روستایی که احتمال تماس با دام ها وجود داشته است)

مورد محتمل:

موارد مظنون + ترموسیتوپنی (کاهش پلاکت کمتر از ۱۵۰۰۰۰ در میلی متر مکعب خون) که می تواند با لکوپنی (گلبول سفید کمتر از ۳۰۰۰ در میلی متر مکعب) یا لکوسیتوز (گلبول سفید بیش از ۹۰۰۰ در میلی متر مکعب خون) همراه باشد.

مورد قطعی:

موارد محتمل + تست سرولوژیک مثبت یا جدا کردن ویروس
- در صورت تشخیص محتمل بودن بیماری، سریعاً فرد ایزوله شده و اقدامات احتیاطی انجام گیرد.

**** در صورت مشاهده فردی با علائم فوق فوراً بصورت تلفنی به مرکز بهداشت مربوطه اطلاع دهید.**

**** خواهشمند است تا جواب نهایی آزمایش فرد مورد نظر، اقدامات حفاظت فردی هم برای خود بیمار و هم پرسنل درگیر، رعایت شود.**

3 بیماری تب مالت:

تب مالت یا بروسلوز یکی از بیماری های عفونی قابل انتقال بین انسان و حیوان بوده که از طریق حیوانات آلوده (گاو، گوسفند، بز، شتر، خوک و گاو میش) به انسان منتقل می شود.

راه انتقال بیماری تب مالت به انسان:

- مصرف شیر خام آلوده، فرآورده های لبنی تهیه شده از شیر خام یا شیری که به خوبی جوشیده نشده مخصوصاً پنیر محلی، خامه، سرشیر، بستنی و ...
- تماس با خون، جفت، جنین و ترشحات رحمی حیوان آلوده
- تنفس هوای محل نگهداری دام های آلوده
- پاشیده شدن خون یا ترشحات دام آلوده به چشم
- از طریق مادر آلوده به جنین و همینطور در حین شیردهی

علائم بیماری:

- ممکن است شدید یا خفیف با شروع تدریجی یا ناگهانی باشد. علائم شایع آن تب و لرز، خستگی، تعریق، سردرد، درد مفاصل و کمر، بی اشتها، کاهش وزن، یبوست، گلودرد و سرفه خشک می باشد.
- مهم ترین علامت بیماری در دام ها سقط جنین و زایش دام نارس می باشد.

تعاریف بیماری:

مورد مظنون: وجود علائم کلینیکی سازگار با بیماری تب مالت همراه با ارتباط اپیدمیولوژیک با حیوان مشکوک یا قطعی مبتلا به بروسلوز یا فرآورد ههای آلوده حیوانی

مورد محتمل: مورد مظنونی که آزمایش رایت آن دارای تیترا مساوی یا بیشتر از ۱/۸۰ باشد.

مورد قطعی: مورد مظنون یا احتمالی که با معیار تشخیص های قطعی آزمایشگاهی همراه باشد.

راههای پیشگیری از بیماری تب مالت:

- از شیر و فرآورده های لبنی پاستوریزه یا شیری که به اندازه کافی جوشیده استفاده کنیم، قبل از مصرف شیر، بعد از غل غل زدن شیر به مدت ۳ تا ۵ دقیقه بجوشانیم.
- استفاده از وسایل حفاظتی مانند دستکش، عینک، چکمه و لباس غیر قابل نفوذ در برخورد با حیوان
- قبل و بعد از دوشیدن شیر و در هنگام ذبح دام، ضمن استفاده از وسایل حفاظتی، دستهای خود را با آب و صابون بشوئید.
- با ایجاد فاصله مناسب بین محل نگهداری دام ها و محل سکونت، امکان انتقال تنفسی را کمتر نمایید، همیشه در موقع جارو کردن و نظافت محل نگهداری دام ها، جلو بینی و دهان خود را با پارچه تمیزی پوشانید.

توصیه های مهم:

- تاریخچه بیماری از اهمیت زیادی در تشخیص بروسلوز و بویژه در افرادی که با دام تماس دارند، برخوردار است.
- درمان ناقص یکی از فاکتورهای منتهی به افزایش موارد بروسلوز مزمن می باشد.
- تحت نظر داشتن بیماران درمان شده قابل اهمیت بوده، چون که احتمال عود بیماری حتی پس از درمان با داروهای مناسب وجود دارد.

**** در صورت مشاهده فردی با علائم فوق فوراً بصورت تلفنی به مرکز بهداشت مربوطه اطلاع دهید.**

4 بیماری لیشمانیوز جلدی (سالک):

سالک یک بیماری پوستی است که بوسیله گزش پشه خاکی آلوده به نوعی انگل، به انسان منتقل می شود. سالانه حدود دو میلیون مورد این بیماری در سراسر دنیا و از جمله ایران گزارش می شود.

انواع لیشمانیوز جلدی (سالک):

الف) لیشمانیوز جلدی (سالک) نوع شهری یا خشک (ACL):

- ناقل این بیماری پشه خاکی (فلبوتوموس سرژنتی)، مخزن اصلی بیماری در نوع شهری خود انسان و مخزن ثانویه سگ می باشد و دوره کمون این فرم از بیماری سالک بین ۸-۲ ماه می باشد.

ب) لیشمانیوز جلدی (سالک) نوع روستایی یا مرطوب (ZCL):

- ناقل این بیماری نیز پشه خاکی (فلبوتوموس پاپاتاسی)، مخزن موش صحرائی و دوره کمون این فرم از بیماری سالک بین ۴-۱/۵ ماه می باشد.

علائم بالینی سالک نوع شهری:

پس از گذشت دوره کمون در محل گزش پشه، پاپول سرخ رنگی ظاهر می شود این پاپول نرم و بی درد است و در اثر فشار محو نمی شود. گاه خارش مختصری دارد. پس از گذشت چند هفته یا چندماه پاپول فعال شده، ضایعه بزرگتر شده و اطراف آن را هاله قرمز رنگی فرا می گیرد و کم کم بر اثر تجمع سلول ها در آن، ضایعه سفت می شود. پس از گذشت ۲ تا ۳ ماه پاپول به صورت برجسته با سطحی صاف و شفاف و قوامی نسبتاً سفت در می آید.

علائم بالینی سالک نوع روستایی:

پس از طی دوره کمون، ضایعه به صورت جوش همراه با التهاب حاد ظاهر می شود. پس از مدتی (چند روز تا چند هفته) زخمی شده که به سرعت بزرگ و دور آن پر خون می گردد. زیر لبه زخم معمولاً برجسته و دارای ترشح است. بهبودی ضایعه از مرکز و اطراف همزمان اتفاق می افتد و به طور معمول طی مدت ۶-۴ ماه پس از شروع آن کاملاً بهبود میابد، اما به ندرت در افراد سالم بیش از این مدت طول می کشد.

روش های پیشگیری و کنترل بیماری:

- آموزش عمومی جامعه، نصب توری و استفاده از پشه بند، استفاده از لباس مناسب از غروب تا طلوع آفتاب، استفاده صحیح از حشره کش های خانگی
- جلوگیری از انباشته شدن پسمانده غذایی در منزل
- جداسازی آغل حیوانات اهلی از محیط مسکونی و بهسازی و مرمت شکاف های موجود در دیوارها و سقف محل زندگی دام و تخلیه منظم فضولات دامی به خارج از محیط زندگی، بهسازی کانال های روباز و دفع صحیح فاضلاب
- دفع بهداشتی زباله و جمع آوری زباله های ساختمانی و انتقال به خارج از شهر
- تخریب و تسطیح اماکن مخروبه و متروکه و پارسازی گودال های مرطوب
- مبارزه با پشه خاکی و جوندگان با استفاده از تله گذاری و سموم مناسب
- اتلاف سگهای ولگرد

درمان بیماری:

- مراجعه به نزدیکترین مرکز بهداشتی درمانی
- شستشوی روزانه با آب و نمک (یک بطری آب جوشیده با دو قاشق غذاخوری نمک طعام) سبب بهبودی خود به خودی طی یک دوره ۳ تا ۶ ماهه می شود.
- استفاده از آمپول گوکانتیم و کرایواسپری

**** در صورت مشاهده فردی با علائم فوق به مرکز بهداشت یا مرکز درمان سالک مربوطه اطلاع و ارجاع دهید.**

5 بیماری هاری (حیوان گزیدگی):

هاری یک بیماری عفونی حاد و کشنده و ویروسی است که به دو شکل تحریکی (هاری خشمگین) یا فلجی (هاری ساکت) ظاهر می شود. این بیماری مخصوص گوشتخواران اهلی و وحشی بوده، انسان و سایر حیوان های خونگرم پستان دار، به طور تصادفی و اغلب از طریق حیوان گزیدگی به آن مبتلا می شوند.

راه های سرایت بیماری به حیوان و انسان:

گاز گرفتن، پوست، نسوج مخاطی، تنفس، دستگاه گوارش، جفت، وسایل آلوده، انسان به انسان

علائم بیماری هاری در حیوانات:

- علائم بیماری هاری در سگ ها، گربه ها و راسوها ممکن است متفاوت باشد که عمدتاً شامل ترس، حالت تهجمی، ریزش بزاق از دهان، بلع سخت، گنج بودن و تلوتلو خوردن و تشنج است.

- علائم بیماری هاری در حیوانات وحشی مبتلا ممکن است تنها شامل اختلالات رفتاری باشد. برای مثال حیوانی که به طور معمول فقط در شب ها دیده می شود به صورت سرگردان در طول روز دیده می شود. علاوه بر علائم هاری ذکر شده در سگ و گربه، اسب، گاو، گوسفند و بز ممکن است گوشه گیر شوند، به خود آسیب برسانند و یا به نور حساس شوند.

اقدامات لازم در برخورد با فرد حیوان گزیده:

- وسایل حفاظت فردی شامل دستکش، ماسک، گان، چکمه، را پوشیده و سپس سریعاً ناحیه زخم را با آب و صابون به مدت ۲۰-۱۵ دقیقه شستشو دهید.

- سپس با بتادین یا الکل ۷۰٪ ناحیه را ضد عفونی نمایید.

- اگر زخم عمیق، کندگی، خونریزی و یا نزدیک سر و گردن باشد حتماً همراه واکسن هاری، سرم ضد هاری نیز باید تزریق گردد، اما اگر فقط خراش باشد و نزدیک سر و گردن نباشد نیازی به تزریق سرم ضد هاری نمی باشد.

- روش تزریق واکسن هاری طبق دستورالعمل جدید بصورت سه نوبت چهار تزریق (۱-۲) می باشد. یعنی نوبت صفر فرد حیوان گزیده دو دوز واکسن می گیرد، نوبت هفت یک دوز و نوبت ۲۱ نیز یک دوز واکسن هاری می گیرد. نوبت ۲۱ در صورتی فرد می گیرد که حیوان متواری، وحشی و یا پس از ۱۰ روز حیوان مورد نظر مرده باشد.

- واکسیناسیون ۵ نوبتی فقط برای افراد دارای نقص سیستم ایمنی تزریق می شود.

- در عضوی که سرم ضد هاری تزریق می شود نباید واکسن هاری تزریق نمود.

تعاریف بیمار مبتلا به هاری:

مورد مشکوک: مورد سازگار با توصیف کلینیکی شامل ظهور ناگهانی علائم عصبی به شکل هیجانی از قبیل تحریک پذیری، تشنج، ترس از آب، ترس از نور، افزایش ترشح بزاق، اختلال در بلع و تنفس و یا شکل فلجی (بی سروصدا) که بیمار به سرعت وارد کما شده و پس از ۱۰-۷ روز فوت می کند.

مورد محتمل: وجود علائم مرحله مشکوک به اضافه سابقه تماس با حیوان مشکوک به هاری

مورد قطعی: وجود علائم مرحله مشکوک به اضافه تشخیص آزمایشگاهی اختصاصی

**** در صورت مشاهده فرد حیوان گزیده، اقدامات اولیه شامل شستشوی زخم با آب و صابون به مدت ۲۰-۱۵ انجام و سپس به مرکز بهداشت و مرکز درمان هاری مربوطه اطلاع و ارجاع داده شود.**

**** در ساعات غیر اداری در صورت مراجعه فرد حیوان گزیده به بیمارستان، خواهشمند است به نیروی آنکال مرکز بهداشت مربوطه تلفنی اطلاع داده شود تا جهت واکسیناسیون و سایر اقدامات لازم به موقع حضور یابد.**

6 بیماری سیاه زخم (شاربون):

سیاه زخم یا آنتراکس بیماری باکتریایی ویژه گیاهخواران اهلی (مانند گوسفند، بز و گاو) است که انسان برحسب تصادف به آن مبتلا می شود.

اهمیت بیماری:

بیماری سیاه زخم عمدتاً به صورت تک گیر یا اپیدمی روی می دهد. ابتلا در تمام فصول سال رخ می دهد ولی بیشتر در فصول گرم سال از اواخر بهار تا اوایل پاییز وجود دارد. بیماری سیاه زخم در بین چوپان ها و بافندگان فرش دیده می شود.

عامل بیماری:

باسیلوس آنتراسیس یک باسیل درشت و میله ای شکل گرم مثبت است که در محیط های معمولی به خوبی رشد می کند، در محیط های نامساعد ایجاد اسپور (هاگ) می کند لذا خیلی مقاوم می باشد.

علائم بالینی:

سیاه زخم استنشاقی (تنفسی): در حدود ۵٪ از موارد را شامل می شود و توسط استنشاق اسپور باکتری در افرادی که با محصولات حیوانی آلوده تماس داشته اند ایجاد می شود که در مدت ۲۴ ساعت به مرگ می انجامد. میزان مرگ و میر بیماری ۸۰ تا ۱۰۰٪ است و درمان آن معمولاً ناموفق است. علائم بیماری شامل تب شدید، تنگی نفس، استریدور (سوت تنفسی)، هایپوکسی و کاهش فشار خون می باشد.

سیاه زخم جلدی: از راه تماس و دستکاری مواد آلوده دامی (پشم، پوست، گوشت، پودر استخوان خام و غیره) مبتلا می گردد. میکروب از راه خراش های کوچک پوست وارد بدن انسان می شود. (بیماری شغلی)

شایعترین فرم بیماری است و ۹۵٪ موارد را تشکیل می دهد. در ابتدا محل ورود باکتری به پوست دچار خراش شده و سپس یک ضایعه به شکل پاپول ایجاد می شود. این ضایعه تبدیل به یک ضایعه تاولی شده و ۶-۲ روز بعد به یک اسکار فرو رفته سیاه رنگ و بدون درد تبدیل می شود. در این مراحل ادم متوسط تا شدید در اطراف ضایعه که گاهی دردناک می باشد ایجاد می شود. شایعترین محل ضایعات سر، بازوها و دستها می باشد. باکتری در ضایعات درمان نشده می تواند وارد غدد لنفاوی و جریان خون شده و سپتی سمی ایجاد کند. میزان مرگ و میر بیماری در صورت عدم درمان ۲۰-۵٪ می باشد.

سیاه زخم گوارشی: انتقال از راه خوراکی توسط گوشت خام یا نیم پز، شیر خام و غیره ممکن است. انتقال از فرد به فرد بسیار نادر است. این شکل بیماری نادر است علائم آن شامل تب، تهوع، استفراغ، دردشکم، اسهال خونی و گاهی آسیت (آب آوردن شکم) می باشد. میزان مرگ و میر در صورت عدم درمان ۵۰٪ است.

تعاریف اپیدمیولوژیک:

مورد مظنون جلدی: وجود علائم کلینیکی سازگار با سیاه زخم جلدی همراه با ارتباط اپیدمیولوژیک با موارد حیوانی مشکوک یا قطعی مبتلا به سیاه زخم یا محصولات آلوده دامی

مورد محتمل جلدی: مورد مظنون به همراه بروز یک مرکز نکروتیک سیاه رنگ به دنبال مرحله وزیکول همراه ادم بدون درد و حدود مشخص در اطراف ضایعه و تست سرولوژیک مثبت

مورد قطعی جلدی: مورد مظنون با تشخیص قطعی آزمایشگاهی (جدا کردن باسیل آنتراکس از وزیکول یا جدا کردن آن در محیط کشت)

**** گزارش دهی بیماری غیر فوری می باشد اما در نوع سیاه زخم تنفسی، در صورت مشاهده فردی با علائم فوق فوراً بصورت تلفنی به مرکز بهداشت مربوطه اطلاع دهید.**

7 بیماری کیست هیداتیک:

این بیماری یکی از خطرناکترین بیماریهای قابل انتقال از حیوانات به انسان است و از هیداتیس به معنی یک قطره آب است. بیماری توسط نوزاد یک انگل روده ای سگ که وارد بدن انسان و دام می شود بروز می کند. کرم بالغ در روده سگ و نوزاد در بدن انسان و حیوانات اهلی نشخوارکننده زندگی می کند.

- عامل ایجاد بیماری مرحله نوزادی انگل اکینو کوکوس گرانولوزوس است.

اهمیت بیماری:

پراکندگی انگل در سطح جهان وسیع بوده ولی شایعترین مناطق درگیر ساحل مدیترانه، جنوب روسیه، ایران، استرالیا و بلغارستان می باشد. میزبانان اصلی آن گوشتخواران بویژه سگ سانان هستند اما انگل در سایر حیوانات اهلی و وحشی از جمله گاو، گوسفند، روباه، خوک و شتر نیز دیده می شود.

علائم بیماری کیست هیداتیک در انسان:

پس از بلع تخم، هر اندامی از بدن می تواند محل بوجود آمدن کیست باشد و بسته به اینکه در چه اندامی کیست ایجاد شده، اختلال در عملکرد عضو را داریم. کیست های ریوی و کبدی معمولاً شایع تر هستند.

دوره کمون ممکن است بین ۵ تا ۲۰ سال طول بکشد و در غالب موارد سالها طول می کشد تا بیماری علامتدار شود و گاهاً کیست خودبخود بهبودی پیدا می کند. بعد از سالها به علت بزرگ شدن و ایجاد اثر فشاری، بیمار احساس دردشکمی، بی اشتها، احساس توده شکمی می کند.

- در کیست های کبدی علائمی مثل بزرگی کبد، قولنج کبدی و زردی دیده می شود.

- در کیست های ریه علائم مختلفی از جمله سرفه، تنگی نفس، دردهای قفسه سینه و خلط خونی دیده می شود. کیست در مغز موجب اختلالات عصبی تاری دید، لرزش و صرع می گردد. در کلیه با سوزش ادرار و وجود خون در ادرار خودنمایی می کند. در قلبی ممکن است باعث تپش قلب، تنگی نفس و اختلال عمل قلب گردد.

- در پاره ای از موارد به علت ضربه ممکن است کیست پاره شده و محتویات آن وارد خون شده و شوک ایجاد کند که خود موجب کاهش سریع فشار خون و مرگ بیمار می گردد این بیماری در موارد شوک آنافیلاکسی و یا در موارد درگیری قلبی و ایجاد اختلال در عملکرد قلب کشنده است.

- در موارد نادر با درگیری اعضای مثل مغز، چشم، استخوان و عضلات ایجاد علائم جدی مثل کوری و فلج می کند.

روش های کنترل و پیشگیری بیماری:

- آموزش همگانی در مورد راه انتقال و انتشار بیماری

- رعایت بهداشت فردی، بهداشت محیط، ضد عفونی نمودن سبزیجات

- محصور نمودن مزارع کشت سبزیجات، معدوم ساختن اندام های آلوده به کیست هنگام ذبح دام، خوراندن داروهای ضد انگلی به سگهای شناسنامه دار و گله، عدم تماس با سگ سانان، درمان سگ های آلوده صاحبدار

- از بین بردن سگ های ولگرد، کشتار دامها در کشتارگاههای بهداشتی

- کشتار دام ها در سنین پایتتر (ممانعت از بزرگ شدن کیست ها)

- دفع بهداشتی امعاء و احشاء آلوده، جلوگیری از تغذیه سگ ها از مانده امعاء و احشای کشتارگاهی

**** در صورت مشاهده فردی با علائم فوق در اولین فرصت به مرکز بهداشت مربوطه اطلاع دهید.**

8 بیماری لپتوسپیروز:

لپتوسپیروز یکی از بیماریهای مشترک بین انسان و دام می باشد که تقریباً در تمام نقاط جهان به ویژه در مناطق گرمسیری و نیمه گرمسیری و همچنین در نواحی گرم و مرطوب شیوع زیادی دارد. در استانهای شمالی ایران به ویژه حاشیه دریای خزر، به واسطه دارا بودن آب و هوای معتدل و مرطوب شرایط انتشار این بیماری بیشتر از سایر نواحی کشور فراهم است. عامل بیماری باکتری مارپیچی به نام لپتوسپیرا می باشد.

شرایط وقوع بیماری:

مساعد بودن شرایط آب و هوایی، PH خاک، میزان بارندگی و رطوبت، وجود آبهای راكد و یا باتلاقی، افزایش جمعیت جوندگان (انواع موش)، خرگوش، خفاش و نیز گوشتخواران اهلی و وحشی (سگ، روباه، گرگ و ...) در محیط می تواند میزان وقوع بیماری را افزایش دهد. باکتری لپتوسپیرا می تواند از طریق خراشهای ریز پوست و یا از محل هایی که پوست زخمی شده و نیز از طریق مخاطات سالم (مخاط لب و دهان و چشم) وارد بدن شود. شنا در آبهای راكد و آلوده به ادرار حیوانات مبتلا و کار در شالیزار های برنج که محل عبور حیوانات وحشی و جوندگان می باشد و یا تماس با حیوانات مبتلا امکان آلودگی انسان را افزایش می دهد.

علائم بیماری لپتوسپیروز در انسان:

- سرفه خشک، تب و لرز، سردرد، درد عضلانی، تهوع و استفراغ است.

- علائم کمتر شایع نیز درد شکم، صدهای غیرطبیعی ریه، درد استخوان، ورم ملتحمه (التهاب و قرمزی چشم)، بزرگ شدن غدد لنفاوی، بزرگ شدن طحال و کبد، سفتی ماهیچه ها و بشورات جلدی است.

- لازم به ذکر است حدود ۱۵ تا ۴۰٪ موارد از ابتلا می تواند بدون علامت باشد.

- علائم این بیماری گاهی با آنفلوآنزا (تب، لرز و سردرد شدید) و مننژیت اشتباه گرفته می شود.

نشانه های بالینی بیماری در انسان گسترده است و ممکن است شامل تب بالا، لرز، سردرد، درد ماهیچه ای، استفراغ، یرقان، قرمز شدن چشم ها، درد شکم، اسهال و دانه های پوستی باشد.

نشانه های لپتوسپیروز در حیوانات اهلی: نشانه های بالینی مختلفی مانند: تب، زردی، هموگلوبینوری (خون شاش)، سقط جنین و یا تولد جنین مومیایی، کاهش باروری، ورم پستان و تغییر رنگ شیر و یا چشم درد متناوب در اسبها به عنوان نشانه های شاخص لپتوسپیروز در حیوانات اهلی نام برده شده است.

روش های مبارزه با بیماری لپتوسپیروز:

- خشکاندن باتلاقیها و برکه ها، مبارزه با جوندگان و گوشتخواران وحشی در محدوده زندگی انسانها و حیوانات اهلی، شناسایی دامهای مبتلا و حامل با کمک آزمایشگاه و درمان آنها

- واکسناسیون حیوانات اهلی در مناطق آلوده با استفاده از واکسنهای تهیه شده از سویه های بومی و جلوگیری از ورود حیوانات وحشی به محل پرورش دامهای اهلی، افزایش سطح آگاهی عمومی

- مکانیزاسیون کشاورزی و استفاده از تجهیزات ماشینی جهت کاشت و داشت برداشت محصولات بویژه در شالیزارها

**** در صورت مشاهده فردی با علائم فوق در اولین فرصت به مرکز بهداشت مربوطه اطلاع دهید.**

9 بیماری مسمشه:

بیماری مسمشه یکی از بیماری‌های باکتریایی مسری و خطرناک است که اغلب سبب ابتلای تک سمی‌ها (اسب، الاغ و قاطر) می‌شود. این بیماری که از بیماری‌های مشترک بین انسان و دام به‌شمار می‌رود، به شدت کشنده بوده و از اهمیت بالایی در جمعیت‌های اسب برخوردار است.

با توجه به سابقه وجود این بیماری در بین تک سمی‌ها در کشور عراق و احتمال ورود این حیوانات آلوده به داخل کشور به عنوان یک تهدید جدی برای جمعیت تک سمی‌ها و جمعیت انسانی در کشور مطرح می‌باشد.

دوره کمون: در اغلب موارد علائم بیماری ۱ تا ۱۴ روز پس از تماس ظاهر می‌شود، ولی در ابتلا تنفسی ممکن است به کمتر از ۱ تا ۲ روز برسد.

علائم بیماری دام:

سرفه، ریزش ترشحات چرک از بینی، زخم مخاط بینی از جمله علائم این بیماری در دام است.

علائم و روش انتقال بیماری به انسان:

این بیماری از طریق تماس مستقیم با حیوانات آلوده یا تماس با بافت‌های دام مبتلا، از طریق آئروسول همچنین ضایعات پوستی یا مخاط ملتحمه، دهان یا بینی به انسان منتقل می‌شود. موارد تک گیر در دامپزشکان، اسب سواران و کارکنان آزمایشگاه اتفاق می‌افتد. این بیماری در انسان باعث عفونت‌های تنفسی شدید و در نهایت مرگ می‌شود. از جمله علائم اولیه بیماری در انسان می‌توان به تب، ضعف، دردهای عضلانی و مفصلی، سردرد، درد قفسه سینه، اشک ریزش شدید چشم‌ها، حساسیت به نور و اسهال اشاره کرد.

یافته‌های بالینی بیماری:

در شکل حاد بیماری: تب بالا، سرفه، آبریزش بینی همراه با انتشار تند زخم‌هایی روی مخاط بینی و همچنین ندول‌هایی بر روی پوست قسمت زیرین دستها یا شکم بروز می‌نماید. مرگ در اثر سپتی سمی (ورود میکروب به خون) ظرف چند روز اتفاق می‌افتد.

در شکل مزمن بیماری: در این حالت از بیماری نشانه‌ها بستگی به محل‌هایی پیش‌بینی کردنی که ضایعات در آن‌ها شکل گرفته‌اند خواهد داشت. هنگامی که موضعی شدن اصلی در ریه اتفاق بیفتد، سرفه مزمن، تنفس دردناک و خونریزیهای مکرر از بینی اتفاق خواهد افتاد. اشکال مزمن پوستی و بینی بیشتر با هم اتفاق می‌افتند.

روش‌های پیشگیری بیماری:

موارد مشکوک جهت پیشگیری از انتقال انسان به انسان بایستی در بخش ایزوله بستری و احتیاطات استاندارد برای ممانعت از پاشیده شدن یا تماس‌های مستقیم با ضایعات چرکی، خون و ترشحات و سایر وسایل آلوده انجام گیرد. وسایل آلوده به ترشحات و تجهیزات پانسمان بایستی اتوکلاو یا سوزانده شده یا با استفاده از مواد ضدعفونی کننده ضدعفونی شوند. واکسن برای مسمشه وجود ندارد. در کشورهایی که مسمشه در حیوانات آندمیک است برای پیشگیری از بیماری در انسان، شناسایی و حذف جمعیت حیوانات آلوده مهم است. در مراکز بهداشتی درمانی، بیمارستان‌ها، آزمایشگاه‌ها و... می‌توان از انتقال بیماری بوسیله اجرای احتیاطات معمول به هنگام برخورد با خون و مایعات بدن پیشگیری نمود.

**** در صورت مشاهده فردی با علائم فوق در اولین فرصت به مرکز بهداشت مربوطه اطلاع دهید.**

10 بیماری ویروسی زیکا:

ویروس زیکا که توسط پشه آندس به انسان منتقل می‌شود عوارض خطرناکی مانند میکروسفالی (کوچکی جمجمه و اختلال رشد مغزی) ایجاد می‌کند.

اهمیت بیماری:

این بیماری که در اکثر موارد بدون علامت است یا علائم خفیفی همچون تب خفیف، سردرد، درد مفاصل، التهاب و قرمزی ملتحمه چشم و لکه‌های پوستی دارد. خطر اصلی این ویروس متوجه زنان باردار است، زیرا ابتلا به این ویروس ممکن است به بروز میکروسفالی نوزادان و تولد کودکانی با سر کوچک و رشد اندک مغز و جمجمه منجر شود.

انتشار بیماری زیکا:

ویروس زیکا در بخش وسیعی از آمریکای لاتین و کشورهای حوزه کارائیب شیوع یافته و بسرعت در حال گسترش است. در برخی از کشورهای اروپایی و آمریکای شمالی نیز این ویروس در میان کسانی که از سفر آمریکای جنوبی به کشورشان برگشته‌اند، دیده شده است.

ویروس زیکا می‌تواند توسط راه‌های زیر به انسان منتقل شود:

- نیش پشه آلوده، انتقال مادر به جنین، آمیزش، انتقال خون، پیوند اعضا، مواجهه آزمایشگاهی

هنگامی که یک فرد آلوده شده است، احتمال دارد که از آلودگی‌های آن در آینده محافظت کند و دیگر دچار نشوند. تشخیص این بیماری شبیه به تب استخوانی است که توسط همان پشه‌هایی که این بیماری را به وجود می‌آورند پخش می‌شوند و گسترش می‌یابند. اگر علائمی که در بالا توضیح داده شد را یافتید، شما نیازمند مراقبت‌های بهداشتی هستید.

11 بیماری ویروسی چیکونگونیا:

چیکونگونیا یک بیماری ویروسی است که توسط پشه آندس به انسان منتقل می‌شود. اگرچه به طور کلی، این بیماری کشنده نیست اما می‌تواند درد زیادی ایجاد کرده و بدنتان را ضعیف کند.

علائم بیماری:

- علائم بیماری چیکونگونیا، ۳ تا ۷ روز پس از نیش پشه ظاهر می‌شوند.
- علائم بیماری شامل تب، درد مفاصل، ورم مفاصل، سردرد، درد ماهیچه، دانه‌های پوستی، حالت تهوع، استفراغ، خستگی و از همه مهمتر سابقه اپیدمیولوژیک فرد می‌باشد که آیا به منطقه‌ای مسافرت داشته یا نداشته است.

ناقلین:

ناقلین بیماری‌های ویروسی تب‌دنگی، زیکا و چیکونگونیا پشه‌های آندس از دو گونه آندس اجیتی و آندس آلبوپیکتوس می‌باشند. ویژگی مهم این ناقلین انتقال ویروس عامل بیماری به نسل بعد خود می‌باشند. این پشه‌ها در طی روز (دو ساعت بعد طلوع آفتاب و نیز قبل از غروب آفتاب) خونخواری می‌نمایند. پشه آندس اجیتی در داخل و خارج اماکن استراحت می‌کند و تمایل زیاد به خونخواری از انسان دارد و به نسبت کمتر از پستانداران اهلی ولی آندس آلبوپیکتوس معمولاً یک گونه برون‌زی است و تمایل به خونخواری از انسان و مهره‌داران اهلی و وحشی دارد.

**** در صورت مشاهده فردی با علائم فوق فوراً بصورت تلفنی به مرکز بهداشت مربوطه اطلاع دهید.**

**** خواهشمند است تا جواب نهایی آزمایش فرد مورد نظر اقدامات حفاظت فردی هم برای خود بیمار و هم پرسنل درگیر، رعایت شود.**

12 بیماری لیشمانیوز احشایی (کالاآزار):

لیشمانیاز احشایی (visceral leishmaniasis) یا کالاآزار (kala-azar) یک بیماری انگلی مزمن است که در حیوانات (سگ، روباه و شغال و جوندگان) وجود دارد و بر اثر گزش نوعی پشه خاکی از این حیوانات آلوده یا انسان مبتلا به فرد سالم منتقل می‌شود. عامل این بیماری انگلی به نام لیشمانیا دونوانی است. این بیماری پس از مالاریا دومین علت مرگ بر اثر بیماریهای انگلی می‌باشد و سالانه نیم میلیون ابتلای جدید به آن گزارش می‌شود.

بیماریزایی: بیماری با تب بالا، کاهش وزن، بزرگ شدن اندازه کبد و طحال، آنمی، ضعف و تیرگی پوست مشخص می‌شود. بیماری در اطفال فقیر مناطق روستایی شایعتر است. دوره کمون بیماری معمولاً بین دو تا شش ماه است. در صورت عدم درمان، مرگ و میر قطعی طی ۲ سال اجتناب‌ناپذیر است. تشخیص قطعی با مشاهده آماستیگوت لیشمانیا در آسپیراسیون طحال یا مغز استخوان است ولی به دلیل دشوار بودن این کار معمولاً از آزمایشهای سرولوژی برای تشخیص استفاده می‌شود.

دوره کمون: دوره نهفتگی بیماری چند هفته تا چند ماه است و در ایران غالباً بیماری در اطفال زیر ۱۰ سال بخصوص کودکان ۶ ماهه تا ۲ ساله دیده می‌شود و بزرگسالان بخصوص تازه واردین به مناطق آلوده ممکن است مبتلا گردند. در ایران بیماری به دو فرم حاد و مزمن بروز می‌کند.

علائم بیماری سگ (مخزن بیماری): اولین نشانه‌های این بیماری در سگ‌ها لاعری و غیر فعال شدن، کم شدن موها بخصوص در اطراف چشمها، ضایعات پوسته دار، زخم، کشیده شدن پنجه‌ها و ترشحات چرکی چشم می‌باشد.

علائم بیماری به انسان: شکل حاد بیماری با شروع ناگهانی تب شدید، گاهی استفراغ و لرز است. در عرض یک تا دو هفته تب دائم و یا منقطع، بزرگی طحال و کبد، تورم غدد لنفاوی و خونریزیهای زیر جلدی دیده می‌شود. در بعضی موارد بیماران علایمی شبیه بیماری حصبه دارند که همراه با ضعف عمومی و تب بالا رونده تا ۴۰ درجه سانتی گراد می‌باشد.

انتشار بیماری در ایران: بیماری کالاآزار در ایران در استان اردبیل در شهرستان مشکین شهر، در جنوب فارس در شهرستان جهرم و روستاهای اطراف به شکل بومی وجود دارد.

روش‌های پیشگیری و کنترل بیماری:

- هنگام خوابیدن در فضای آزاد از پشه بند استفاده شود، روی درها و پنجره‌های ورودی تورهای بسیار ریز نصب شود، از نگهداری دام و طیور در منازل خودداری شود.

- از انباشتن و ریختن خاکروبه و نخاله‌های ساختمانی زباله و کودهای حیوانی در مناطق مسکونی اجتناب شود.

- بهسازی محیط و ترمیم محل استراحت و رشد و تکثیر پشه (شکاف دیوارها) بطور دقیق و صحیح صورت پذیرد، از رها شدن فاضلاب‌ها در معابر خودداری گردد.

- جمع‌آوری و درمان سگ‌های ولگرد و مبارزه با جوندگان به روش صحیح انجام گیرد.

**** در صورت مشاهده فردی با علائم فوق فوراً بصورت تلفنی به مرکز بهداشت مربوطه اطلاع دهید.**

**** خواهشمند است تا جواب نهایی آزمایش فرد مورد نظر اقدامات حفاظت فردی هم برای خود بیمار و هم پرسنل درگیر، رعایت شود.**

13 بیماری تب کیو:

تب کیو یک بیماری ریکتزیایی مشترک بین انسان و دام است که توسط انگل اجباری داخل سلولی تحت عنوان کوکسیلا بورنتی (Coxiella burnetii) ایجاد می‌گردد. این بیماری امروزه بصورت اندمیک در تمام دنیا (هر پنج قاره آفریقا، امریکا، آسیا، اروپا و اقیانوسیه) مشاهده می‌شود و نیوزیلند تنها کشور با شیوع صفر می‌باشد.

بیماریزایی: در حیوانات معمولاً آلودگی باعث بیماری بالینی نمی‌شود اما در گوسفند و بز ممکن است سقط جنین اتفاق افتد.

اهمیت این بیماری بیشتر به علت مشترک بودن آن است. این باکتری با شیر، ادرار و مدفوع حیوانات آلوده دفع می‌شود، به خصوص در زمان زایش، جفت و مایع جنینی دامهای آلوده به شدت به عامل بیماری مذکور آلوده است. این باکتری در مقابل گرما، خشکی و بیشتر مواد ضدعفونی مقاوم است. اغلب انسانها در مقابل بیماری بسیار حساس هستند و با ورود تعداد اندکی باکتری به بدنشان از راه تنفسی و استنشاق ذرات آلوده بیمار می‌شوند.

دوره کمون بیماری: فاصله بین تنفس ذرات آلوده و بروز علائم بیماری (بسته به تعداد ارگانسیم) ۱۴ تا ۶۰ روز می‌باشد ولی بطور کلی دوره کمون این بیماری معمولاً بین ۲ تا ۳ هفته می‌باشد.

علائم بیماری در انسان:

تنها نیمی از افرادی که آلوده می‌شوند، علائم بالینی نشان می‌دهند. در موارد حاد بیماری، یک یا چند نشانه اعم از تب بالا، سردرد شدید، بی حالی، درد ماهیچه‌ها، پریشانی، گلودرد، لرز، تعریق، سرفه خشک، حالت تهوع، اسهال، استفراغ، درد شکم و درد سینه دیده می‌شود.

این ارگانسیم در انسان میتواند یک بیماری حاد عفونی با نشانه‌هایی مشابه آنفلوآنزا ایجاد نموده و در صورت عدم درمان منجر به التهاب ریه، هپاتیت، میوکاردیت و در نهایت مرگ به خصوص در بیماران با ضعف ایمنی یا سقط و مرده زایی در بانوان باردار شود.

راههای انتقال بیماری به انسان:

حیوانات اهلی به‌ویژه گاو، گوسفند و بز، حیوانات خانگی بالاخص گربه، حیوانات وحشی و حیوانات آزمایشگاهی از جمله منابع انتقال عفونت به انسان محسوب می‌شوند. کنه‌ها می‌توانند عامل بیماری را به حیوانات انتقال دهند ولی به‌ندرت در انتقال آلودگی به انسان نقش ایفا می‌کنند. جفت، مایعات جنینی، ترشحات زایمانی و شیر از منابع مهم عامل بیماری هستند.

از آن جایی که این ارگانسیم در ادرار، مدفوع، شیر و ترشحات رحمی دفع می‌شود، مصرف محصولات لبنی خام می‌تواند یکی از منابع بالقوه ایجاد تب کیو در انسان باشند.

روش‌های پیشگیری و کنترل بیماری:

به طور کلی برای کنترل و پیشگیری از بیماری آموزش عموم مردم در رابطه با منبع بیماری، دفن ترشحات، جفت و پرده‌های جنینی دامها، محدود کردن تردد به دامداریهای آلوده و آزمایشگاهها و استفاده از شیر پاستوریزه و فراورده‌های پاستوریزه آن توصیه می‌شود.

**** در صورت مشاهده فردی با علائم فوق فوراً بصورت تلفنی به مرکز بهداشت مربوطه اطلاع دهید.**

**** خواهشمند است تا جواب نهایی آزمایش فرد مورد نظر اقدامات حفاظت فردی هم برای خود بیمار و هم پرسنل درگیر، رعایت شود.**

14) ضمیمه ۱: شرایط و اقدامات لازم در اتاق شستشوی زخم موارد حیوان گزیده

در بیمارستان های تحت پوشش:

- ۱- اتاق شستشوی موارد حیوان گزیده باید یک اتاق مجزا که سیستم فاضلاب مناسب داشته و کاشی کاری شده باشد.
- ۲- وسایل لازم جهت شستشو شامل ماسک، دستکش، گان، چکمه، گاز استریل، ست جراحی، عینک، دوش آب، مایع یا صابون، چوب لباسی و وان حمام را داشته باشد.

در صورت مراجعه مورد حیوان گزیده به بیمارستان، مراحل ذیل را انجام دهید:

- ۱- گرفتن سابقه اپیدمیولوژیک از فرد حیوان گزیده
- ۲- پوشیدن وسایل حفاظت فردی (ماسک، دستکش، گان، چکمه و عینک)
- ۳- شستشوی زخم با آب و صابون به مدت ۱۵ الی ۲۰ دقیقه
- ۴- سپس بلافاصله با هماهنگی (تماس تلفنی) با نیروی آنکال مرکز بهداشت مربوطه به مرکز درمان هاری (حیوان گزیدگی) جهت سایر اقدامات و درمان ارجاع داده شود.

15) ضمیمه ۲: شرایط و اقدامات لازم در سایت درمان هاری (حیوان گزیدگی):

- ۱- یک اتاق جهت شستشوی موارد حیوان گزیده در اورژانس بیمارستان که باید مجزا، سیستم فاضلاب مناسب و کاشی کاری شده باشد.
- ۲- یک اتاق هم کنار اتاق شستشو که محل واکسیناسیون نیروی مرکز بهداشت مربوطه می باشد.
- ۳- وسایل لازم جهت شستشو شامل ماسک، دستکش، گان، چکمه، گاز استریل، ست جراحی، عینک یا شیلد محافظ صورت، دوش آب، مایع یا صابون، چوب لباسی و وان حمام وجود داشته باشد.
- ۴- دفتر بازدید، دفتر ثبت موارد حیوان گزیده و فرم های انفرادی و فرم های خلاصه اطلاعات موارد بیماری، دستورالعمل بیماری، جزوات آموزشی، پمفلت، پوستر و تراکت آموزشی در خصوص بیماری هاری
- ۵- سیستم کامپیوتر، ترازوی دیجیتال، تخت، یخچال جهت نگه داری واکسن هاری، سرم ضد هاری و واکسن کزاز، کارت جدید درمان موارد حیوان گزیده

اقدامات مرکز درمان هاری:

- ۱- گرفتن سابقه اپیدمیولوژیک از فرد حیوان گزیده، پوشیدن وسایل حفاظت فردی (ماسک، دستکش، گان، چکمه و عینک) و سپس شستشوی زخم با آب و صابون به مدت ۱۵ الی ۲۰ دقیقه
- ۲- ضد عفونی کردن محل زخم با بتادین یا الکل ۷۰ درصد، تزریق واکسن هاری طبق دستورالعمل جدید
- ۳- تزریق سرم ضد هاری با توجه به نوع و محل زخم (در گزش های عمیق، کنده شدگی، خونریزی داشتن محل گزش و نزدیک بودن به سر و گردن، حتما تزریق سرم ضد هاری ضروری است ولی در گزشی که فقط خراش می باشد نیاز به تزریق سرم ضد هاری نمی باشد)، تکمیل فرم انفرادی و ثبت پورتال

16) ضمیمه ۳: وسایل و لوازم لازم در مرکز درمان سالک:

آمپول گلوکاتیم یا سدیم استیو گلوکونات، گاز استریل، ماسک، دستکش، عینک، روپوش، تانک ازت مایع که هیچ وقت نباید خالی باشد (دو سوم تانک ازت که خالی شد باید مجدداً پر گردد، دستگاه اسپری کننده، چون در صورت خالی شدن به مرور زمان از بین می رود)، دستورالعمل بیماری سالک، جزوات، پمفلت، پوستر، تراکت آموزشی، دفتر ثبت موارد، فرم انفرادی بیماری، دفتر بازدید، فرم های سه برگی ارجاع بیماران سالکی، کارت درمان، کارت همراه بیمار، سرنگ انسولین

17) ضمیمه ۲: استانداردهای اتاق های ایزوله:

تعریف ایزولاسیون:

اتخاذ خط مشی های عملی برای جلوگیری از انتقال عفونت در بیمارستان، براساس راههای انتقال عفونت

هدف: پیشگیری از انتقال میکروارگانیسم ها از بیمار عفونی یا کولونیزه به سایر بیماران، عیادت کنندگان و پرسنل پزشکی

اتاق ایزوله فشار استاندارد:

اتاق های ایزوله فشار استاندارد جهت بیمارانی که نیاز به ایزولاسیون تماسی یا قطره ای دارند کاربرد دارد.

اجزاء توصیه شده:

- ۱- یک سینک شستشوی دست در داخل اتاق
- ۲- یک حمام متصل به اتاق ایزوله
- ۳- یک درب اتوماتیک
- ۴- تابلویی با عنوان اتاق ایزوله استاندارد

اتاق های ایزوله فشار منفی:

هدف از جابه جایی بیماران به اتاق های فشار منفی کاهش انتقال بیماریهایی است که از طریق هوا منتقل می شود.

اتاق های ایزوله فشار منفی از طریق برقراری یک جریان هوا به سمت داخل اتاق باعث حفظ محیط اطراف از آلودگی ها و پاتوژنهای آن می شود.

تعیین محلی مناسب برای بستری بیماران، یکی از مهمترین موارد در ایزولاسیون می باشد. اتاق ایزوله استاندارد باید دارای سیستم تهویه مناسب (مثبت و منفی) باشد و دارای امکاناتی از قبیل پیش اتاق، وسایل حفاظت فردی، سینک شستشوی دست به همراه محلول هند راب، محلول های گند زدای مناسب، دستشویی و توالت باشد تا احتمال سرایت عفونت به سایرین کاهش یابد.

زمانی که اتاق ایزوله وجود نداشته باشد معمولاً بیمارانی را که به یک نوع میکروارگانیسم آلوده هستند، در یک اتاق مشترک مراقبت می نمایند تا این بیماران با سایر میکروارگانیسم های مسری آلوده نشوند. در چنین شرایطی احتمال آلودگی مجدد این افراد با همان میکروارگانیسم اندک است.

زمانی که اتاق ایزوله در دسترس نبوده و امکان همگروهی بیماران نیز وجود نداشته لازم است اپیدمیولوژی و نحوه سرایت عامل بیماریزا را در نظر بگیریم. در این شرایط باید با متخصصین کنترل عفونت مشورت کرده و پس از آن نسبت به انتخاب محل بستری بیمار اقدام نماییم. به هر حال اگر قرار شد بیمار عفونی را با بیماران غیر عفونی در یک اتاق بستری کنیم، باید به بیماران، کارکنان و ملاقات کنندگان آموزش های لازم برای پیشگیری از سرایت عفونت مربوطه داده شود.

**** محدود کردن حرکت و نقل و انتقال بیماران مبتلا به عفونت ناشی از میکروارگانیسم های بیماریزا، بجز در مواقع کاملاً ضروری از سرایت میکروارگانیسم ها در بیمارستان جلوگیری می کند.**

**** بنابراین در بیمارستان ها برای پیشگیری از انتقال میکروارگانیسم ها و عفونت به بیماران، کارکنان و همراهیان لازم هست حتماً در هر بیمارستان یک یا دو اتاق ایزوله با تهویه مناسب (فشار منفی، فشار مثبت) وجود داشته باشد.**

شماره تلفن های مورد نیاز

مرکز بهداشت آبادان: ۰۶۱۵۳۳۳۴۹۹۱

مسئول واحد بیماری های مرکز بهداشت آبادان: ۰۹۱۶۶۷۳۲۷۱۳

مرکز بهداشت خرمشهر: ۰۶۱۵۳۵۲۹۳۹۲

مسئول واحد بیماری های مرکز بهداشت خرمشهر: ۰۹۱۶۳۳۳۸۰۲۶

مرکز بهداشت شادگان: ۰۶۱۵۳۷۲۲۰۹۲

مسئول واحد بیماری های مرکز بهداشت شادگان: ۰۹۱۰۹۱۶۰۹۸۷

معاونت بهداشت دانشکده علوم پزشکی آبادان: ۰۶۱۵۳۳۲۹۳۴۵

انسان سالم، محور توسعه پایدار

(HEALTHY HUMAN IN THE BAST FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT)